

МЕТОДОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ РОЗРОБКИ ЗАХОДІВ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Федоров Олег Володимирович[✉],
аспірант кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
Україна, м. Харків
e-mail: lex22@ukr.net
ORCID 0000-0002-7352-1478

У статті на засадах системного підходу визначено методологічну функціональність інформації для розробки заходів запобігання злочинності в системі інформаційного суспільства. Обґрунтовано функціональне значення інформації для цивілізаційних процесів взагалі та згаданого методологічного підходу зокрема. Зроблено висновок про значення системного підходу як перспективної методології теорії та практики правоохоронної діяльності. Наголошено, що подальше вдосконалення заходів запобігання злочинності має відбуватися з урахуванням інформаційної складової системної діяльності в цій сфері (інформація як ресурс та координаційна складова).

Ключові слова: злочинність; запобігання злочинності; інформаційне суспільство; системний підхід.

Oleh Fedorov, Postgraduate Student of the Department of Criminology and Criminal Executive Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail: lex22@ukr.net ; ORCID 0000-0002-7352-1478

Methodological importance of information for the development of crime prevention measures in the information society system

The formation of the information (digital) society of Ukraine is a manifestation of a global trend, the historical inevitability of which is due to the objective logic of civilization. A characteristic feature of these processes is the growing demand for scientific theories, the use of which in practice will ensure social progress and protection of universal values.

The purpose of the article is to improve on the basis of a systematic approach to crime prevention measures, the task - to determine the methodological functionality of information for the development of crime prevention measures in the information society.

Methodology is rightly considered the theoretical foundation of effective scientific research. At the same time, there is currently no consensus among experts on the content of this category. The definition of methodology as a system of methods of cognition and transformation of reality is offered. It is argued that due to the acceleration of scientific and technological progress and the increase in the amount of information processed, the number of alternative methodological theories will continue to increase significantly.

It is pointed out that the fundamental principles of the methodology lie beyond our knowledge and cannot yet be definitively established. Therefore, experts are forced to use methodological concepts, largely based on faith in them. However, each new fact that becomes known to scientists will either confirm or refute substantiate the basic principles of the applied

[✉] Corresponding author. E-mail: lex22@ukr.net.

methodology.

It is claimed that the information component provides the system functionality of objects and processes in two aspects:

1. Information as a coordinating component of the system (management and one-level coordination). Guidance means providing information to perform mandatory actions. Reconciliation can be defined as the sharing of information to achieve a coordinated outcome.

2. Information as a resource of systemic activity. A resource is an object intended for further processing with a certain result of the system state.

In both cases, it is a question of the functionality of the connections between the elements of the system, which understand the interdependence of the existence of phenomena separated in space and time.

It is pointed out that in the field of practical activity of the subjects of crime prevention, information is, firstly, a component of coordination processes, and secondly, a resource through which their competence is realized. This is seen in relation to all entities that, in accordance with Art. 2 of the Law of Ukraine "On State Protection of Court Employees and Law Enforcement Bodies" have the status of law enforcement agencies.

It is concluded that the system approach as a promising methodology of theory and practice of law enforcement. It is argued that further improvement of crime prevention measures should take into account the information component of systemic activities in this area (information as a resource and coordination component).

Keywords: criminality; crime prevention; information society; system approach.

Постановка проблеми та актуальність теми

Формування інформаційного (цифрового) суспільства України є частиною загальносвітової тенденції, історична невідворотність якої обумовлена об'єктивною логікою розвитку цивілізації. Характерною рисою цих процесів є підвищення попиту на наукові теорії, використання яких на практиці забезпечуватиме соціальний прогрес та захист загальнолюдських цінностей.

У цьому аспекті, на нашу думку, перспективною є розробка правоохоронних заходів на засадах системного підходу, який вже неодноразово демонстрував свою ефективність у вирішенні різних теоретичних і практичних завдань. Запорукою ж успіху таких пошуків має стати переосмислення значення інформації щодо цивілізаційних процесів взагалі й згаданого методологічного підходу зокрема.

Метою статті є вдосконалення на засадах системного підходу заходів запобігання злочинності, а завданням – визначення методологічної функціональності інформації для розробки заходів запобігання злочинності в системі інформаційного суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблеми методології використання інформації на засадах системного підходу у сфері запобігання злочинності аналізували у своїх працях такі вітчизняні науковці, як В. Ф. Оболенцев (V. F. Obolentsev) [1; 2], О. Є. Маноха (O. Ye. Manjka) [3], В. І. Шакурн (V. I. Shakun) [4], В. М. Дрьомін (V. M. Dromin) [5], А. П. Закалюк (A. P. Zakaliuk) [6] та ін.

Зокрема, О. Є. Маноха здійснив аналіз інформації про кількісно-якісні показники злочинності в Україні у 1972–1995 рр. [3], В. І. Шакурн дослідив самозорганізовані криміногенні системи [4, с. 142]. В. М. Дрьомін розглядав інформаційні аспекти злочинності і системи заходів її запобігання як елементи системної самоорганізації (саморегуляції) суспільства [5]. а А. П. Закалюк визначив особистісні риси правопорушників як системних елементів, пов'язаних між собою інформаційною взаємодією різного ступеня щільності [6].

Окремі системно-інформаційні властивості злочинності окреслив А. Ф. Зелінський (A. F. Zelinskyi) [7]. О. Г. Фролова (O. H. Frolova) розкрила системність заходів запобігання злочинів і значення інформації у цій сфері [8]. М. Вербицький (M. Verbytskyi) розглянув системну єдність співвідношення злочинність – види злочинів – одиничні злочини [9]. На засадах системного підходу дослідник розкрив змістовний та інформаційний аспекти цього співвідношення.

У свою чергу Б. М. Головкін (B. M. Holovkin) окреслив методологічні засади правоохоронної діяльності в аспекті розбудови інформаційного суспільства України [10]. О. М. Джужа (O. M. Dzhuzha) та Д. М. Тичина (D. M. Tychyna) запропонували інформаційно-синергетичну модель соціолого-правового підходу щодо теорії віктимологічного моделювання [11]. О. Г. Колб (O. H. Kolb) і Л. М. Дучимінська (L. M. Duchuminska) дослідили інформаційно-аналітичні засади сучасної політики запобігання злочинності щодо виконання покарань в Україні [12].

Окремо маємо виділити комплекс праць В. Ф. Оболенцева, який на засадах методології системного підходу дослідив системність держави Україна,

злочинності та заходів її запобігання [13]. Значну увагу дослідник приділив саме інформаційному аспекту їх системності.

Виклад основного матеріалу

Методологія цілком обґрунтовано вважається теоретичним фундаментом ефективного наукового дослідження [16; 17]. При цьому сьогодні серед фахівців немає єдності щодо змістовного наповнення цієї категорії. Втім узагальнення існуючих точок зору дає нам підстави визначити два основних варіанти її розуміння;

– методологія як галузь теоретичних знань і уявлень про сутність і форми, закони, порядок та умови застосування підходів, способів, методів, прийомів і процедур у процесі наукового пізнання та практичної діяльності;

– методологія як сукупність підходів, способів, методів, прийомів і процедур, що застосовуються в процесі наукового пізнання та практичної діяльності для досягнення наперед визначеної мети [18, с. 374].

Об'єднавши ж окреслені підходи, ми можемо запропонувати власне визначення методології – сукупність методів пізнання та перетворення дійсності.

У своєму арсеналі людство має досвід використання різноманітних методологій: геоцентризму, геліоцентризму, механістичної теорії Ньютона, позитивістської методології, теорії відносності Ейнштейна та ін. При цьому можемо стверджувати, що у зв'язку з прискоренням науково-технічного прогресу кількість альтернативних методологій дедалі суттєво збільшується.

Так, у сучасних умовах панівною вважається методологія матеріалізму макросвіту. Відповідно до неї стверджується реальність матеріальних, енергетичних та інформаційних об'єктів макросвіту, а також зв'язків між ними.

Проте методологія матеріалізму макросвіту межує з альтернативною теорією розуміння мікросвіту, де фахівці вбачають елементарні частки не лише корпускулярними, а й хвильовими утвореннями, що втрачають властивість чіткої локальності (кожна з них може існувати будь-де у Всесвіті у будь-який момент).

Наприклад, А. Г. Спіркін (А. Н. Spirkin) пропонує методологію, згідно з якою в людській сутності утверджуються три рівні: матеріальне буття поза нами, світ психіки як суб'єктивне буття, і, можливо, світ об'єктивного духу, тобто надособистісної свідомості. Одночасно фахівець припускає, що вказаний перелік не може вважатися остаточною [19].

Фундаментальним аспектом методології, запропонованої Нобелівським лауреатом Френсісом Коллінзом (Francis Collins), є воля Творця. Саме її автор вважає першоджерелом створення Світу. Адже доки остаточно не зрозуміло, як без цього природа змогла сама себе створити, тут необхідна сила, що знаходиться за межами часу, простору та відомих нам природних законів [20, с. 58].

Навіть наведений матеріал (яким вочевидь не вичерпується різноманіття варіантів сучасної методології) демонструє плюралізм точок зору і відсутність єдиного розуміння досліджуваної категорії. У цілому ж ми приєднуємося до твердження В. Ф. Оболенцева про те, що фундаментальні засади методології лежать за межами наших знань й у будь-якому випадку на цей час не можуть бути встановлені остаточно. Тож ми вимушені використовувати наші методологічні концепції, значною мірою спираючись на віру в них. Проте кожен новий факт, що стає відомим науковцям, буде або підтверджувати, або спростовувати обґрунтовувати вихідні засади застосованої методології [21, с. 24].

Переходячи до практичних аспектів проблеми, вирішення якої окреслено у завданні цієї статті, ми пропонуємо власне розуміння особливостей інформації як важливої складової методології заходів запобігання злочинності.

У сучасному світі інформація має надвелике значення. У теоретичному аспекті, відповідно до технологій системного аналізу та моделювання [13], щодо будь-якої системи виділяються функціональні складові: 1) мета або зміст системної діяльності 2) об'єкти, що опрацьовуються системою; 3) об'єкти, що є результатом системної діяльності; 4) керування – інформація, яка керує системою; 5) ресурси, завдяки яким відбувається системна діяльність. При

тому, що кожний з окреслених елементів має принципове значення для системного функціонування, саме інформаційна складова забезпечує системну функціональність об'єктів і процесів. На нашу думку, проявляється це у таких обставинах.

1. Інформація як координаційна складова системи (керівництво та однорівневе узгодження). Під керівництвом ми розуміємо надання інформації, задля вчинення обов'язкових дій. Узгодження можна визначити як спільне використання інформації задля досягнення координованого результату.

2. Інформація як ресурс системної діяльності. Ресурс – це об'єкт, призначений для подальшого опрацювання з визначеним результатом стану системи.

В обох випадках йдеться про зв'язки між елементами системи, під якими розуміють взаємозумовленість існування явищ, розділених у просторі та часі [22, с. 29]. Існує науково обґрунтована теорія зв'язків у системі [23].

Тож і в площині практичної діяльності суб'єктів запобігання злочинності інформація є, по-перше, складовою координаційних процесів, по-друге – ресурсом, завдяки якому реалізується компетенція правоохоронних органів. Окреслене стосується всіх суб'єктів, які відповідно до ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» [24] мають статус правоохоронних органів.

Так, інформація щодо діяльності органів прокуратури як складова координаційних процесів проявляється під час нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство та нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян. Інформація як ресурс використовується органами прокуратури під час підтримання державного обвинувачення в суді; представництві інтересів громадянина або держави в суді; нагляді за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство; нагляді за

додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян (ст. 5 Закону України «Про прокуратуру») [25].

Щодо діяльності Національної поліції інформація і як складова координаційних процесів, і як ресурс правоохоронної діяльності проявляється у таких функціональних компетенціях: 1) забезпечення публічної безпеки і порядку; 2) охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; 3) протидія злочинності; 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги (ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію») [26].

Для діяльності Служби безпеки України інформація є передусім ресурсом правоохоронної діяльності: для захисту державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб, а також забезпечення охорони державної таємниці; попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції та організованої злочинної діяльності у сфері управління й економіки та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України (ст. 2 Закону України «Про службу безпеки України») [27].

У діяльності Національного антикорупційного бюро інформація як ресурс використовується задля протидії кримінальним правопорушенням, що вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування та становлять загрозу національній безпеці, а також вжиття інших передбачених законом заходів щодо протидії корупції [28].

У діяльності Військової служби правопорядку у Збройних силах України (далі – ЗСУ) інформація як складова координаційних процесів

використовується під час забезпечення правопорядку і військової дисципліни серед військовослужбовців ЗСУ у місцях дислокації військових частин, у військових навчальних закладах, установах та організаціях, військових містечках, на вулицях і в громадських місцях. Інформація як ресурс використовується цим правоохоронним органом з метою: запобігання злочинам, іншим правопорушенням у ЗСУ, їх припинення; захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів військовослужбовців, військовозобов'язаних під час проходження ними зборів, працівників ЗСУ, а також для захисту майна ЗСУ від розкрадання та інших протиправних посягань, а так само для участі у протидії диверсійним проявам і терористичним актам на військових об'єктах (ст. 1 Закону України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України») [29].

У діяльності Державної прикордонної служби України інформація як ресурс використовується під час охорони державного кордону; при здійсненні в установленому порядку прикордонного контролю і пропуску через державний кордон України та до тимчасово окупованої території і з неї; охороні суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні; веденні розвідувальної, інформаційно-аналітичної та оперативно-розшукової діяльності в інтересах забезпечення захисту державного кордону; участі у боротьбі з організованою злочинністю та протидії незаконній міграції на державному кордоні України та в межах контрольованих прикордонних районів; участі у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом; участі у здійсненні державної охорони місць постійного і тимчасового перебування Президента України та посадових осіб, визначених у Законі України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб»; охороні закордонних дипломатичних установ України; координації діяльності військових формувань та відповідних правоохоронних органів, пов'язаної із захистом державного кордону України та пропуском до тимчасово окупованої території і з неї. Інформація як складова координаційних процесів проявляється у діяльності згаданого правоохоронного органу у випадках здійснення в установленому

порядку прикордонного контролю і пропуску через державний кордон України та до тимчасово окупованої території і з неї осіб, транспортних засобів, вантажів, а також виявлення і припинення випадків незаконного їх переміщення; охорона суверенних прав та контроль за реалізацією прав і виконанням зобов'язань у виключній (морській) економічній зоні України інших держав, українських та іноземних юридичних і фізичних осіб, міжнародних організацій; участь у здійсненні державної охорони місць постійного і тимчасового перебування Президента України та посадових осіб, визначених у Законі України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб»; охороні закордонних дипломатичних установ України; координації діяльності військових формувань та відповідних правоохоронних органів, пов'язаної із захистом державного кордону України та пропуском до тимчасово окупованої території і з неї, а також діяльності державних органів, що здійснюють різні види контролю при перетинанні державного кордону України та пропуску до тимчасово окупованої території і з неї або беруть участь у забезпеченні режиму державного кордону, прикордонного режиму і режиму в пунктах пропуску через державний кордон України та в контрольних пунктах в'їзду-виїзду (Закон України «Про державну прикордонну службу») [30].

Інформація як складова координаційних процесів проявляється у діяльності Державної фіскальної служби України у випадках реалізації державної податкової політики і політики у сфері державної митної справи, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства, здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів і державних цільових фондів податків і зборів, митних та інших платежів, державної політики у сфері контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, державної політики з адміністрування єдиного внеску, державної політики у сфері контролю за своєчасністю здійснення розрахунків в іноземній валюті в установленій законом строк, дотриманням

порядку проведення готівкових розрахунків за товари (послуги), а також за наявністю ліцензій на провадження видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню відповідно до закону, торгових патентів (п. 3 Положення про Державну фіскальну службу України) [31]. Без сумніву, в цих же напрямках інформація є ресурсом правоохоронної діяльності.

У діяльності органів і установ виконання покарань інформація передусім є ресурсом, що дозволяє їм виконувати обов'язок із забезпечення виконання та відбування кримінальних покарань із метою захисту інтересів особи, суспільства і держави шляхом створення умов для виправлення і ресоціалізації засуджених, запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень як засудженими, так і іншими особами, а також запобігання тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню із засудженими Положення про Державну фіскальну службу України [32].

Інформація є і ресурсом, і складовою координаційних процесів у діяльності слідчих ізоляторів з метою запобігання можливому ухиленню особи, взятої під варту, від органів досудового розслідування та суду, перешкоджанню кримінальному провадженню або злочинній діяльності, а також забезпечення виконання вироку та видачі особи (екстрадиції) або її транзитного перевезення (ст. 2 Закону України «Про попереднє ув'язнення») [33].

Інформація є складовою координаційних процесів у діяльності органів державного фінансового контролю щодо забезпечення належного використання і збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, достовірності бухгалтерського обліку і фінансової звітності в міністерствах та інших органах виконавчої влади, бюджетних установах і суб'єктах господарювання державного сектору економіки, а також на підприємствах, в установах та організаціях, які отримують кошти з бюджетів усіх рівнів, державних фондів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або використовують державне чи комунальне майно, за дотриманням законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів, дотриманням законодавства про державні

закупівлі та ін. (ст. 2 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні») [34]. У цих же напрямках можна вбачати й використання інформації як ресурсу, що дозволяє здійснювати окреслену діяльність.

Відповідно до п. 3 Положення про Державне агентство рибного господарства України [35] щодо діяльності цього органу можна окреслити використання інформації як складової координаційних процесів щодо реалізації державної політики у сфері рибного господарства та рибної промисловості, охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів, регулювання рибальства, безпеки мореплавства суден флоту рибного господарства.

Водночас у діяльності органів державної лісової охорони інформація як складова координаційних процесів реалізується під час організації та координації заходів з охорони державного мисливського фонду, державного контролю за додержанням вимог лісового і мисливського законодавства. Інформація є ресурсом для діяльності з охорони лісів від пожеж, незаконних рубок, шкідників і хвороб, пошкодження внаслідок антропогенного та іншого шкідливого впливу; запобігання злочинам і адміністративним правопорушенням у сфері лісового і мисливського господарства, а також використання лісових ресурсів і мисливських тварин (п. 4 Положення про державну лісову охорону) [36].

Висновки

Таким чином, проведене дослідження дозволило визначити методологічну функціональність інформації для розробки заходів запобігання злочинності в системі інформаційного суспільства. Зокрема, зроблено висновок про велике значення системного підходу як перспективної методології теорії та практики правоохоронної діяльності, що в подальшому дозволить вдосконалити заходи запобігання злочинності в нашій державі з урахуванням інформаційної складової системної діяльності в цій сфері.

Список літератури

1. Оболенцев В. Ф. Перспективи використання системного підходу у *ISSN 2225-6555. Теорія і практика правознавства. 2022. Вип. 1 (21)*

кримінологічних дослідженнях. *Проблеми законності*. 2013. Вип. 123. С. 130–138.

2. Оболенцев В. Ф. Теоретичний, методичний і практичний аспект використання системного методу у кримінології. *Проблеми законності*. 2014. Вип. 127. С. 152–160.

3. Маноха О. Є. Системний аналіз в кримінології : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 1996. 22 с.

4. Шакур В. І. Онтологічний вимір у кримінології. *Право України*. 2010. № 7. С. 136–143.

5. Дрёмин В. Н. Преступность как социальная практика: институциональная теория криминализации общества : монография. Одесса : Юрид. лит., 2009. 616 с.

6. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3-х кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 424 с.

7. Зелинский А. Ф. Криминология : курс лекций. Харьков : Прапор, 1996. 260 с.

8. Фролова О. Г. Злочинність і система кримінальних покарань (соціальні, правові та кримінологічні проблеми й шляхи їх вирішення за допомогою логіко-математичних методів) : навч. посіб. Київ : АртЕк, 1997. 208 с.

9. Вербицький М. До питання розуміння поняття «злочинність» у кримінологічній теорії: генеза та сучасний стан. *Публічне право*. 2012. № 3 (7). С. 104–109.

10. Головкін Б. М. Теперішнє і майбутнє кримінології. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 149. С. 168–184.

11. Джужа О. М., Тичина Д. М. Побудова синергетичної моделі соціолого-правового підходу в теорії віктимологічного моделювання. *Правовий часопис Донбасу*. 2019. № 2 (67). С. 109–116.

12. Колб О. Г., Дучимінська Л. М. Сучасна політика у сфері виконання покарань України: зміст та особливості. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2020. № 1 (11). С. 55–64.

13. Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу злочинності та віктимізації в Україні : монографія. Харків : Юрайт, 2016. 116 с.

14. Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу системи держави України : монографія. Харків : Право, 2018. 98 с.

15. Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу системи запобігання злочинності в Україні : монографія. Харків : Юрайт, 2021. 192 с.

16. Зелінський А. Ф. Методика кримінологічних досліджень : навч. посіб. Київ : НМК ВО, 1992. 45 с.

17. Оболенцев В. Ф. Методологічні засади кримінології. *Проблеми законності*. 2011. Вип. 117. С. 106–113.

18. Йолон П. Методологія. *Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди ; редкол. : В. І. Шинкарук (голова) та ін. Київ : Абрис, 2002. VI, 742 с.*

19. Спиркин А. Г. Философия : монография. Москва : Гардарики, 1999. 255 с.

20. Коллинз Ф. Доказательства Бога: Аргументы учёного : монография. Москва : Альпина нон-фикшн, 2008. 216 с.

21. Оболенцев В. Ф. Системний аналіз та моделювання системи запобігання злочинності в Україні : монографія. Харків : Юрайт, 2021. 192 с.

22. Лямець В. І., Тевяшев А. Д. Системний аналіз. Вступний курс. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : ХНУРЕ, 2004. 448 с.

23. Маца К. А. Системы неорганические, органические, социальные: свойства и принципы организации: монография. Київ : Обрії, 2004. С. 40–41.

24. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23.12.1993 р. № 3781-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 11. Ст. 50.

25. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII, зі змінами та доп. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.

26. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
27. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382.
28. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2472.
29. Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України : Закон України від 07.03.2002 р. № 3099-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 32. Ст. 225.
30. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 27. Ст. 208.
31. Положення про Державну фіскальну службу України : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 236. *Урядовий кур'єр*. 08.07.2014. № 120.
32. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3-4. Ст. 21.
33. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30.06.1993 р. № 3352-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 35. Ст. 360.
34. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 13. Ст. 110.
35. Положення про Державне агентство рибного господарства України : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2015 р. № 895. *Урядовий кур'єр*. 18.11.2015. № 215.
36. Положення про державну лісову охорону : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 р. № 976. *Офіційний вісник України*. 2009. № 71. Ст. 2447.

References

1. Obolentsev, V.F. (2013). Prospects for the use of a systematic approach in criminological research. *Problems of legality, issue 123, 130–138* [in Ukrainian].
2. Obolentsev, V.F. (2014). Theoretical, methodological and practical aspects of using the systematic method in criminology. *Problems of legality, issue 127, 152–160* [in Ukrainian].
3. Manokha, O.E. (1996). System analysis in criminology. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
4. Shakun, V.I. (2010). Ontological dimension in criminology. *Law of Ukraine, 7, 136–143* [in Ukrainian].
5. Dryomin, V.N. (2009). Crime as a social practice: institutional theory of the criminalization of society. Odessa: Yurid. lit. [in Russian].
6. Zakalyuk, A.P. (2007). Course of modern Ukrainian criminology: theory and practice. (Vols. 1–3); Book 1: Theoretical principles and history of Ukrainian criminological science. Kyiv: In Jure [in Ukrainian].
7. Zelinsky, A.F. (1996). Criminology: a course of lectures. Kharkov: Prapor [in Russian].
8. Frolova, O.G. (1997). Crime and the system of criminal penalties (social, legal and criminological problems and ways to solve them using logical and mathematical methods). Kyiv: ArtEk [in Ukrainian].
9. Verbytsky, M. (2012). On the question of understanding the concept of "crime" in criminological theory: genesis and current state. *Public law, 3 (7), 104–109* [in Ukrainian].
10. Golovkin, B.M. (2020). Present and future of criminology. *Problems of legality, issue 149, 168–184* [in Ukrainian].
11. Dzhuzha, O.M., Tychyna, D.M. (2019). Construction of a synergetic model of sociological and legal approach in the theory of victimological modeling. *Legal journal of Donbass, 2 (67), 109–116* [in Ukrainian].
12. Kolb, O.G., Duchiminskaya, L.M. (2020). Modern policy in the field of execution of punishments of Ukraine: content and features. *Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine, 1*

(11), 55–64 [in Ukrainian].

13. Obolentsev, V.F. (2016). Basic principles of systematic analysis of crime and victimization in Ukraine. Kharkiv: Yurayt [in Ukrainian].

14. Obolentsev, V.F. (2018). Basic principles of system analysis of the system of the state of Ukraine. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].

15. Obolentsev, V.F. (2021). Basic principles of system analysis of crime prevention in Ukraine. Kharkiv: Yurayt [in Ukrainian].

16. Zelinsky, A.F. (1992). Methods of criminological research. Kyiv: NMK VO [in Ukrainian].

17. Obolentsev, V.F. (2011). Methodological principles of criminology. *Problems of legality, issue 117, 106–113* [in Ukrainian].

18. Yolon, P. (2002). Methodology. *Philosophical Encyclopedic Dictionary*. National Academy of Sciences of Ukraine, G.S. Skovoroda Institute of Philosophy. V.I. Shinkaruk (Ed.) et al. Kyiv: Abris [in Ukrainian].

19. Spirkin, A.G. (1999). Philosophy. Moscow: Gardariki [in Russian].

20. Collins, F. (2008). Proofs of God: Arguments of a scientist. Moscow: Alpina non-fiction [in Russian].

21. Obolentsev, V.F. (2021). System analysis and modeling of crime prevention in Ukraine. Kharkiv: Yurayt [in Ukrainian].

22. Lyamets, V.I., Tevyashev, A.D. (2004). Systems analysis. Introductory course. 2nd ed. Kharkiv: KhNURE [in Ukrainian].

23. Matsa, K.A. (2004). Inorganic, organic, social systems: properties and principles of organization. Kyiv: Horizons, 40–41 [in Ukrainian].

24. On state protection of employees of courts and law enforcement agencies: Law of Ukraine of 23.12.1993 № 3781-XII. (1994). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 11, art. 50* [in Ukrainian].

25. On the Prosecutor's Office: Law of Ukraine of 14.10.2014 r. № 1697-VII, as amended and supplemented. (2015). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 2-3, art. 12* [in Ukrainian].

26. On the National Police: Law of Ukraine of July 2, 2015 (2015) *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 40-41, art. 379* [in Ukrainian].

27. On the Security Service of Ukraine: Law of Ukraine of March 25, 1992 r. (1992). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 27, art. 382* [in Ukrainian].

28. On the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine: Law of Ukraine of 14.10.2014 № 1698-VII. (2014). *Official Gazette of Ukraine, 87, art. 2472* [in Ukrainian].

29. On the Military Law Enforcement Service in the Armed Forces of Ukraine: Law of Ukraine of March 7, 2002 № 3099_III. (2002). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. № 32. Art. 225.* [in Ukrainian].

30. On the State Border Guard Service of Ukraine: Law of Ukraine of April 3, 2003 № 661-IV. (2003). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 27, art. 208* [in Ukrainian].

31. Regulations on the State Fiscal Service of Ukraine: approved. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 21.05.2014 № 236. (2014). *Government courier, 07/08, 120* [in Ukrainian].

32. Criminal Enforcement Code of Ukraine: Law of Ukraine of July 11, 2003 № 1129-IV. (2004). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 3-4, art. 21* [in Ukrainian].

33. On pre-trial detention: Law of Ukraine of 30 June 1993 № 3352-XII. (1993). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 35, art. 360* [in Ukrainian].

34. On the basic principles of public financial control in Ukraine: Law of Ukraine of 26.01.1993 № 2939-XII. (1993). *Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine, 13, art. 110* [in Ukrainian].

35. Regulations on the State Agency of Fisheries of Ukraine: approved. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 30.09.2015 № 895. (2015). *Government courier, 11/18, 215* [in

Ukrainian].

36. Regulations on state forest protection: approved. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of September 16, 2009 № 976. (2009). *Official Gazette of Ukraine*, 71, art. 2447 [in Ukrainian].

Рекомендоване цитування: Федоров О. В. Методологічне значення інформації для розробки заходів запобігання злочинності в системі інформаційного суспільства. *Теорія і практика правознавства*. 2022. Вип. 1 (21). С. 68–81. doi: <https://doi.org/10.21564/2225-6555.2022.21.257776>.

Suggested Citation: Fedorov, O. (2022). Methodological importance of information for the development of crime prevention measures in the information society system. *Teoriia i praktyka pravoznavstva – Theory and Practice of Jurisprudence*, issue 1 (2), 68–81. doi: <https://doi.org/10.21564/2225-6555.2022.21.257776> [in Ukrainian].

Надійшла до редколегії 29.04.2022 р.